

Priopćenje za medije Luxembourg, 17. veljače 2015.

Složenost politike ruralnog razvoja i slabi sustavi kontrole u državama članicama glavni su uzroci visoke stope pogreške u rashodima, poručuju revizori EU-a

U izvješću Europskog revizorskog suda (Sud) koje je danas objavljeno navodi se da je većina pogrešaka u politici ruralnog razvoja uzrokovana nepridržavanjem uvjeta koje su utvrdile države članice. Tijela država članica zadužena za kontrolu mogla su i trebala otkriti i ispraviti većinu pogrešaka u provedbi investicijskih mjera u ruralnom razvoju. U njihovim sustavima kontrole postoje nedostaci jer provjere nisu iscrpne i ne temelje se na dostatnim informacijama.

„Važno je razumjeti zašto je stopa pogreške u politici ruralnog razvoja neprihvatljivo visoka. Za njezino smanjenje ključno je pronaći odgovarajuću ravnotežu između broja i složenosti pravila kojima je uređena potrošnja sredstava, s pomoću kojih se ostvaruju ciljevi politike kao što je povećanje konkurentnosti u poljoprivrednom sektoru, te nastojanja da se zajamči usklađenost s tim pravilima”, napomenula je Rasa Budbergytė, članica Suda zadužena za izvješće.

Revizori su procijenili da je prosječna stopa pogreške za rashode u području ruralnog razvoja u godinama od 2011. do 2013. iznosila 8,2 %, odnosno, bila je više nego četiri puta veća od vrijednosti praga značajnosti. Investicijske mjere (uglavnom bespovratna sredstva za nabavu poljoprivrednih strojeva te strojeva za preradu hrane) u stopi pogreške zauzimale su udio od dvije trećine, dok je potpora „po površini” (koja uključuje nadoknađivanje dodatnih troškova nastalih zbog primjene ekološki prihvatljivijih poljoprivrednih metoda) zauzimala jednu trećinu.

Revizori EU-a utvrdili su da su, kada je riječ o investicijskim mjerama, **tijela u državama članicama raspolagala informacijama koje su bile potrebne za otkrivanje i ispravak pogrešaka**, no u mnogim slučajevima one nisu upotrijebljene ili zatražene. Revizori su utvrdili da je samo 16 % stope pogreške proizašlo iz neusklađenosti s izravnim odredbama uredbi EU-a, dok je najveći udio, odnosno 84 %, bio uzrokovan nepridržavanjem uvjeta koji su utvrđeni na razini država članica.

Kada je riječ o investicijskim mjerama, revizijom je otkriveno da su **javna tijela znatan izvor pogrešaka zbog neusklađenosti s pravilima javne nabave**. Sud je utvrdio da za to postoje dva glavna razloga: prvo, projekte ruralne infrastrukture obično su provodile male općine koje često nisu imale dovoljno iskustva u provedbi postupaka javne nabave, te drugo, određeni korisnici davali su prednost suradnji s određenim izvoditeljima, od kojih im je većina ranije već pružala sličnu robu ili usluge, te su stoga ugovore dodijelili izravno. Agencije za plaćanja nisu ni u jednom slučaju iznijele primjedbe u vezi s time, iako **se nisu slijedila osnovna načela javne nabave, odnosno transparentnost, objektivnost, nediskriminacija i prikladno objavljivanje**.

Revizori su utvrdili da najviše pogrešaka postoji u mjeri za pružanje potpore preradi poljoprivrednih proizvoda, u kojoj javna potpora može iznositi i do nekoliko milijuna eura po projektu. Slučajevi u kojima se javni i privatni korisnici nisu pridržavali kriterija prihvatljivosti, ali im to nije bila namjera, zauzimali su jednu četvrtinu, a kršenja koja su počinila privatni korisnici i za koja se sumnja da su namjerna zauzimala su jednu osminu stope pogreške.

Glavni uzrok pogreške u potpori po površini bila je neusklađenost s poljoprivrednim obvezama do koje je dolazilo zbog **nedostatnih poticaja poljoprivrednicima da se pridržavaju pravila, niske stope kontrole izvršavanja obveza i niske stope sankcija za nepridržavanje pravila**.

Revizori su utvrdili da Komisija sastavljanjem akcijskih planova poduzima odgovarajuće korake prema otklanjanju uzroka pogrešaka. Međutim, jedan je nedostatak to što se **akcijski planovi koje provode države članice uglavnom svode na reagiranje** te se njima problemi koji su uzrokovali pogreške ne otklanjaju sustavno. Osim toga, ne postoje preventivne mjere za suzbijanje glavnih nedostataka prisutnih u velikoj mjeri na razini EU-a.

Najveći potencijal za smanjivanje pogrešaka u rashodima u području ruralnog razvoja leži u pregledu i odobravanju programa ruralnog razvoja koje vrši Komisija te provedbe nacionalnih regulatornih okvira koju vrše države članice.

Preporuke revizora

- Komisija bi trebala dovršiti sve svoje dosadašnje korektivne mjere i dalje stavljajući naglasak na osnovne uzroke pogrešaka u rashodima za ruralni razvoj. U tom bi pogledu države članice po potrebi trebale poduzeti preventivne i korektivne mjere u vezi s javnom nabavom, namjernim izbjegavanjem pravila i agroekološkim plaćanjima.
- Komisija bi trebala pomno pratiti provedbu programa ruralnog razvoja te u svojim revizijama sukladnosti uzeti u obzir pravila koja se primjenjuju, po potrebi uključujući ona koja su usvojena na nacionalnoj razini, kako bi umanjila rizik od ponavljanja nedostataka i pogrešaka.

Napomena za urednike

Sud tijekom cijele godine objavljuje tematska izvješća u kojima se prikazuju nalazi odabranih revizija određenih proračunskih područja EU-a ili tema povezanih s upravljanjem.

Ovo tematsko izvješće (br. 23/2014) pod naslovom „**Pogreške u rashodima za ruralni razvoj: što ih uzrokuje i kako ih se nastoji otkloniti?**” usredotočeno je na usklađenost provedbe ruralnog razvoja sa zakonima i propisima koji se primjenjuju te se u njemu opisuju glavni uzroci visoke stope pogreške u ruralnom razvoju. Procjenjuje se i je li izgledno da će koraci koje su poduzele države članice i Komisija biti djelotvorni u otklanjanju utvrđenih uzroka pogrešaka u budućnosti. Ovo izvješće sadrži informacije koje su revizorima stavljene na raspolaganje zaključno s rujnom 2014. godine.

EU i države članice dodijelili su tijekom programskog razdoblja od 2007. do 2013. godine više od 150 milijardi eura za politiku ruralnog razvoja, i to gotovo jednako raspodijeljenih na investicijske mjere i potporu po površini. Potrošnja rashoda u području ruralnog razvoja vrši se pod podijeljenim upravljanjem između država članica i Komisije. Države članice odgovorne su za provedbu programa ruralnog razvoja na odgovarajućoj teritorijalnoj razini i u skladu sa svojim vlastitim institucionalnim mehanizmima. Komisija je odgovorna za nadzor država članica kako bi osigurala da izvršavaju svoje odgovornosti.

Na temelju znatne razine neusklađenosti s pravilima koja se primjenjuju, koja se odražava u visokoj stopi pogreške, može se zaključiti da se dana sredstva ne troše u skladu s pravilima. To može nepovoljno utjecati na ostvarivanje ciljeva politike ruralnog razvoja, kao što su povećanje konkurentnosti poljoprivrede i šumarstva, poboljšanje stanja okoliša i ruralnih područja, povećanje kvalitete života u ruralnim područjima i podupiranje diversifikacije gospodarskih djelatnosti.

Pogreške su značajne ako postoje u više od 2 % rashoda.